

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΟΥ0150)

Διάλεξη 06:

Εθνικοί λογαριασμοί: θεωρητική προσέγγιση & εμπειρική ανάλυση της οικονομίας της Ελλάδας

08/11/2018

Μαρι-Νοέλ Ντυκέν (Duquenne)

Καθηγήτρια ΤΜΧΠΠΑ

η-ταχυδρομείο: mdyken@uth.gr

Τηλ.: 24210-74438

Γραφείο Γ6

Μακροοικονομική Θεωρία

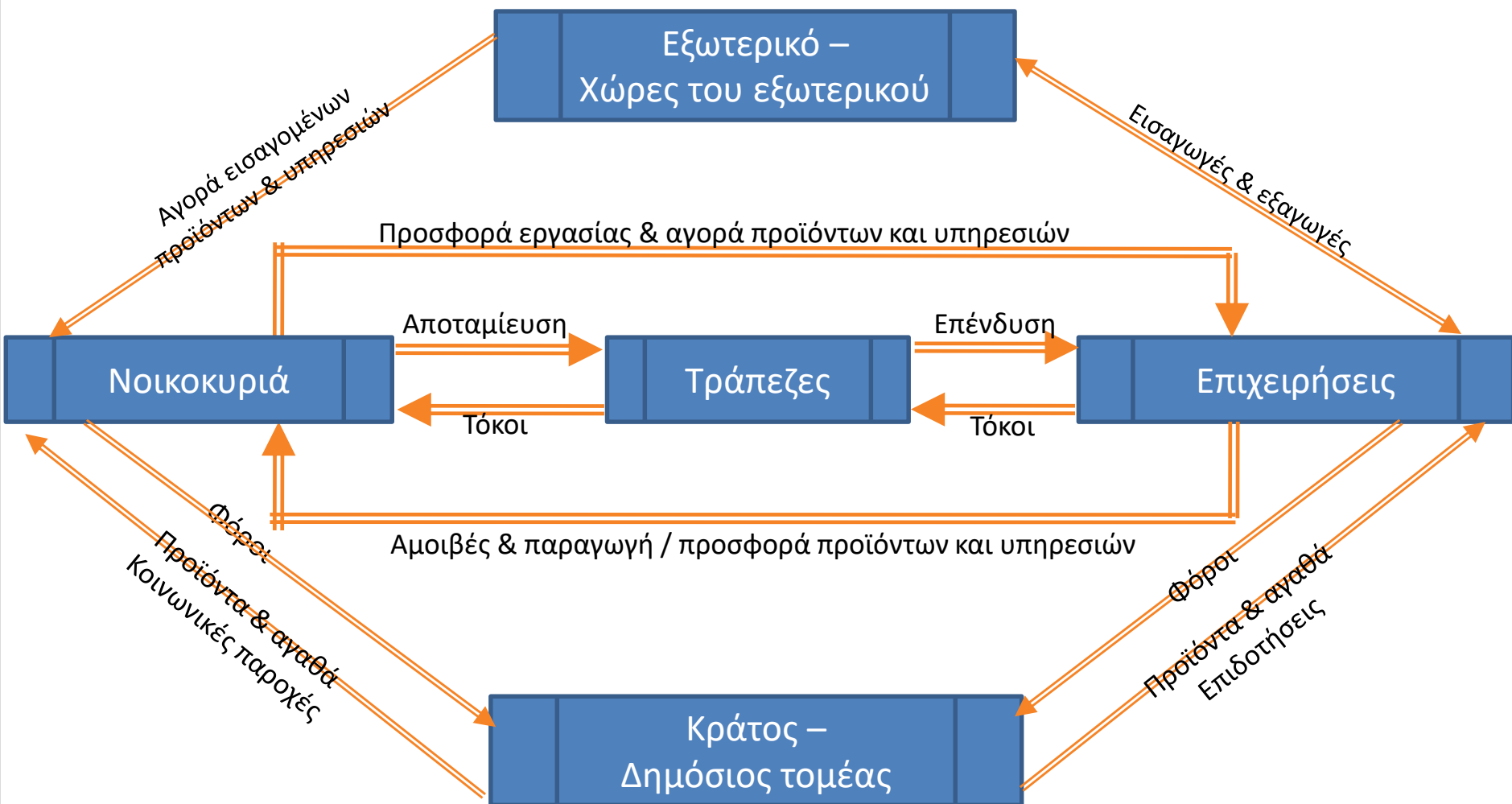
- ❑ Μελέτη της οικονομίας ως **συνολικό σύστημα** : με βάση τη γνώση που έχουμε αποκτήσει σχετικά με τη συμπεριφορά «μικρών» οικονομικών ομάδων {συμπεριφορά του καταναλωτή, της επιχείρησης – (παράγωγος), του εργαζομένου κ.ά.}, η **μακρο-οικονομία ασχολείται με τις σχέσεις μεταξύ των βασικών τομέων της οικονομίας (βλέπε διάγραμμα 1)**.
- ❑ Η μακρο-οικονομία ασχολείται με τη **συμπεριφορά και τα προβλήματα της οικονομίας ως σύνολο**, δηλαδή του συνόλου των καταναλωτών, του συνόλου των παραγωγών, του συνόλου των επιχειρήσεων, του δημόσιου τομέα, του τραπεζικού συστήματος → ομάδες δρώντων.
- ❑ Η μακρο-οικονομία επιτρέπει την ανάλυση της **αλληλεπιδράσεις ανάμεσα σε διαφορετικά τμήματα της οικονομίας** (Κατανάλωση, επενδύσεις, αποταμίευση, δημόσιες δαπάνες, εξωτερικός τομέας, κ.ά.).

Δύο επίπεδα δυσκολιών στην κατανόηση των μακρο-οικονομικών φαινομένων:

(α) εξειδικευμένο λεξιλόγιο και,

(β) τα φαινόμενα / οι συμπεριφορές προσεγγίζονται ομαδικά.

Διάγραμμα 1: Μακροοικονομικό Σύστημα & Αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στα τμήματα της οικονομίας

Μακροοικονομική Θεωρία

- Η μακρό-οικονομία δίνει έμφραση στα **συνολικά μεγέθη** όπως το Α.Ε.Π., η απασχόληση, το ποσοστό ανεργίας της χώρας ή ακόμα ο ρυθμός πληθωρισμού.

Δώστε άλλα παραδείγματα συνολικών μεγεθών;

.....

- Ποια η σημασία των συνολικών μεγεθών της εθνικής οικονομίας;
 - Η παρακολούθηση των συνολικών μεγεθών είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική διαμόρφωση των μακροοικονομικών πολιτικών ανάπτυξης και ευημερίας.
- Πως μπορούμε να παρακολουθήσουμε τα συνολικά μεγέθη της χώρας;
 - Οι **Εθνικοί Λογαριασμοί** αποτελούν βασικό εργαλείο για την χάραξη μακροοικονομικών πολιτικών.

Η σημασία των εθνικών λογαριασμών

- ❑ Οι εθνικοί λογαριασμοί αποτελούν μια ολοκληρωμένη και συστηματική ποσοτική περιγραφή των οικονομικών φαινομένων που εξελίσσονται σε μια οικονομία κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου (συνήθως κατά τη διάρκεια ενός έτους).
- ❑ Μετράνε:
 - I. Ποια είναι η συνολική παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών της χώρας ή/και των περιφερειών.
 - II. Τι εισοδήματα δημιουργήθηκαν μέσω των παραγωγικών δραστηριοτήτων.
- ❑ Κατά συνέπεια, μπορούμε να απαντήσουμε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

Ποιοι είναι οι βασικοί κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας;

Ποιες είναι οι σημαντικότερες περιοχές παραγωγής πλούτου;

Η σημασία των εθνικών λογαριασμών

Βασικοί κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας:

- I. Πρωτογενής τομέας: Γεωργία, Κτηνοτροφία, αλιεία, θήρα → παραγωγή πρώτων υλών άμεσης ή έμμεσης κατανάλωσης.
- II. Δευτερογενής τομέας: Ορυχεία, μεταλλεία κ.λ.π., μεταποίηση, παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, διανομή νερού, φυσικού αερίου κ.λ.π., κατασκευαστικές δραστηριότητες.
- III. Τριτογενής τομέας: όλες οι ιδιωτικές και δημόσιες υπηρεσίες όπως μεταφορές, εμπόριο, τράπεζες, ασφαλιστικές επιχειρήσεις, ελεύθεροι επαγγελματίες, τουρισμός, αναψυχή, υγεία, εκπαίδευση, κ.λ.π.

Στην Ελλάδα, ο πρωτογενής τομέας παραμένει σημαντικός σε σχέση με άλλες χώρες της Ε.Ε. Ενώ ο Δευτερογενής τομέας δεν είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος (με εξαίρεση οι κατασκευές πριν την οικονομική κρίση). Αντιθέτως ο Τριτογενής τομέας παίζει κυρίαρχο ρόλο, ειδικά με τον τουρισμό

Η σημασία των εθνικών λογαριασμών

□ Οι εθνικοί λογαριασμοί επιτρέπουν:

I. την **αποτίμηση του πλούτου** μιας οικονομίας,

II. την καταγραφή της **προέλευσης του πλούτου** μιας οικονομίας ανά τομέα παραγωγής και ανά γεωγραφική περιοχή (Χώρα, Περιφέρεια, Νόμος),

III. την διαχρονική αποτίμηση των **μεταβολών** του πλούτου

→ μιας οικονομίας, μιας γεωγραφικής περιοχής

→ της προέλευσης του πλούτου μιας οικονομίας ανά τομέα παραγωγής και ανά γεωγραφική περιοχή.

- Διαχρονική αύξηση της συνολικής παραγωγής της χώρας → Μεγέθυνση της οικονομίας = οικονομική ανάπτυξη.
- Διαχρονική μείωση → Ύφεση της οικονομίας

Εθνικό Προϊόν - Εγχώριο Προϊόν

Η διαφορά μεταξύ των συνολικών μεγεθών

Εθνικό Προϊόν - Εγχώριο Προϊόν

□ **Εθνικό Προϊόν** (National Product) = **συνολική αξία των τελικών προϊόντων και υπηρεσιών** που παράγονται με τη χρήση συντελεστών παραγωγής (κεφάλαιο, εργατικό δυναμικό) που ανήκουν σε πολίτες της χώρας (ανεξαρτήτως αν οι συντελεστές παραγωγής βρίσκονται **εντός ή εκτός της χώρας**) σε μια **ορισμένη χρονική περίοδο**.

➔ Όλα τα προϊόντα και υπηρεσίες που παράγονται από τους πολίτες της χώρας (είτε βρίσκονται στην χώρα είτε στο εξωτερικό).

➔ Βασικοί συντελεστές παραγωγής: Όλα όσα χρησιμοποιούμε στην παραγωγική διαδικασία.

* Γη

* Εργασία

* Κεφάλαιο (κτίρια, μηχανήματα, εξοπλισμός, μεταφορικά μέσα κλπ)

Εθνικό Προϊόν - Εγχώριο Προϊόν

□ Εθνικό Προϊόν (National Product) = παραδείγματα

- Το Γάλα που παράγει το εργοστάσιο της ΕΒΟΛ στο Βόλο: Η ΕΒΟΛ είναι ελληνική επιχείρηση και στη συγκεκριμένη περίπτωση η παραγωγή γίνεται μέσα στη Χώρα.
- Η παραγωγή έτοιμων ενδυμάτων από ελληνική επιχείρηση στη Βουλγαρία (ελληνικό εργοστάσιο στη Βουλγαρία): Παρόλο που η επιχείρηση παράγει στο εξωτερικό, είναι όμως ελληνική, κατά συνέπεια το τμήμα της παραγωγής της που προέρχεται από το εξωτερικό προστίθεται στον Εθνικό Προϊόν.

Βασικό κριτήριο: οι συντελεστές ανήκουν σε πολίτες της χώρας ανεξάρτητα εάν βρίσκονται μέσα στη χώρα ή όχι.

Π.χ. πάνω από 500 επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων δραστηριοποιούνται στην Αλβανία. Η αξία της παραγωγής τους προστίθεται στον Εθνικό Προϊόν της Ελλάδας

Εθνικό Προϊόν - Εγχώριο Προϊόν

- **Εγχώριο Προϊόν** (Domestic Product) = συνολική αξία των τελικών προϊόντων και υπηρεσιών που παράγονται με τη χρήση συντελεστών παραγωγής που βρίσκονται αποκλειστικά μέσα στη χώρα, στο εσωτερικό των συνόρων τη χώρας (ανεξαρτήτως αν οι συντελεστές της παραγωγής ανήκουν σε μόνιμους ή μη μόνιμους κατοίκους, δηλαδή σε Έλληνες ή Αλλοδαπού). Παράγεται μέσα στη χώρα ανεξάρτητα εάν το κεφάλαιο, οι επιχειρήσεις ή το ανθρώπινο δυναμικό αφορούν μόνιμους ή μη κατοίκους.

Παραγωγή γάλακτος από την Εταιρεία ΔΕΛΤΑ μέσα στην Ελλάδα προστίθεται στον (για την Ελλάδα);

Παραγωγή γιαούρτη από την ΔΕΛΤΑ μέσα στην Αλβανία προστίθεται στον (για την Ελλάδα);

Παραγωγή φαρμάκων στην Αττική από ξένη εταιρεία προστίθεται στον (για την Ελλάδα);

Εθνικό Προϊόν - Εγχώριο Προϊόν

- Σχέση μεταξύ Εθνικού Προϊόντος (National Product) και Εγχώριου Προϊόντος (Domestic Product).

**Εθνικό Προϊόν = Εγχώριο Προϊόν (παραγωγή μέσα στην Ελλάδα)
+ Εισοδήματα από το Εξωτερικό
- Εισοδήματα προς Εξωτερικό**

**Εξωτερικό Ισοζύγιο Πληρωμών
=
Εισοδήματα από Εξωτερικό
-
Εισοδήματα προς Εξωτερικό**

**Βλέπε
Πίνακα 1,
σελ.15**

Εθνικό Εισόδημα - Εγχώριο Εισόδημα

- Εθνικό Εισόδημα (national income) = σύνολο των αμοιβών των συντελεστών παραγωγής που ανήκουν σε μόνιμους κατοίκους της χώρας (ανεξαρτήτως αν οι συντελεστές της παραγωγής βρίσκονται εντός ή εκτός της χώρας).
- Εγχώριο Εισόδημα (domestic income) = το σύνολο των αμοιβών των συντελεστών παραγωγής που βρίσκονται μέσα στη χώρα (ανεξαρτήτως αν οι συντελεστές της παραγωγής ανήκουν σε μόνιμους ή μη μόνιμους κατοίκους της χώρας).

Εθνικό Εισόδημα = Εγχώριο Εισόδημα

+ Εισοδήματα από Εξωτερικό

- Εισοδήματα προς Εξωτερικό

Ποιοι είναι οι βασικοί συντελεστές παραγωγής;

Εθνική Δαπάνη / Εγχώρια Δαπάνη

- Εθνική Δαπάνη (national expenditure) = σύνολο των δαπανών που γίνονται για την αγορά του προϊόντος που παράγεται από τους συντελεστές παραγωγής που ανήκουν σε μόνιμους κατοίκους της χώρας (ανεξαρτήτως αν οι συντελεστές της παραγωγής βρίσκονται εντός ή εκτός της χώρας).
- Εγχώρια Δαπάνη (domestic expenditure) = σύνολο των δαπανών που γίνονται για την αγορά του προϊόντος που παράγεται από τους συντελεστές παραγωγής που βρίσκονται μέσα στη χώρα (ανεξαρτήτως αν οι συντελεστές της παραγωγής ανήκουν σε μόνιμους ή μη μόνιμους κατοίκους της χώρας).

$$\begin{aligned} \text{Εθνικό Δαπάνη} &= \text{Εγχώρια Δαπάνη} \\ &+ \text{Εισοδήματα από Εξωτερικό} \\ &- \text{Εισοδήματα προς Εξωτερικό} \end{aligned}$$

Υπολογισμός του ΑΕΠ

Υπολογισμός του ΑΕΠ

Όταν η ΕΛΣΤΑΤ υπολογίζει τον ΑΕΠ της Ελλάδας, δύο βασικά θέματα τίθενται:

- I. Η **μέθοδος μέτρησης** του ΑΕΠ (3 εναλλακτικές μέθοδοι)
- II. Οι **τιμές** με τις οποίες μετράμε τα μεγέθη (τιμές αγοράς ή τιμές συντελεστών παραγωγής)

Στη συνέχεια, τίθεται επιπρόσθετο ζήτημα:

- III. **Συνολικό ΑΕΠ** ή **ΑΕΠ κατά κεφαλήν** (ανά κάτοικο της χώρας)

I. Τρεις Μέθοδοι υπολογισμού του ΑΕΠ

Τρεις (3) εναλλακτικές μεθόδους για την **μέτρηση του μεγέθους της πραγματικής παραγωγής** μιας οικονομίας κατά τη διάρκεια μιας ορισμένης χρονικής περιόδου (έτος):

Μέθοδος της παραγωγής:

άθροισμα των **προστιθέμενων αξιών** των παραχθέντων (τελικών) αγαθών και υπηρεσιών

Εθνικό (Εγχώριο) Προϊόν

Μέθοδος του εισοδήματος:

άθροισμα των **αμοιβών όλων των συντελεστών της παραγωγής** των παραχθέντων αγαθών και υπηρεσιών

Εθνικό (Εγχώριο) Εισόδημα

Μέθοδος της δαπάνης:

άθροισμα **όλων των δαπανών** για την αγορά παραχθέντων τελικών αγαθών και υπηρεσιών

Εθνική (Εγχώρια) Δαπάνη

Εθνικό (Εγχώριο) Προϊόν = Εθνικό (Εγχώριο) Εισόδημα = Εθνική (Εγχώρια) Δαπάνη

I. Πρώτη Μέθοδος Υπολογισμού του ΑΕΠ

1. Μέθοδος συνολικής παραγωγής:

σε εκ. €, τρέχουσες τιμές

			2006	2007	2008	2009	2010
P.1		Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (Παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών)	353.965	377.760	386.427	375.814	354.633
P.2	-	Ενδιάμεση κατανάλωση	160.918	172.493	172.608	163.423	154.990
B.1	=	Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία	193.047	205.267	213.819	212.391	199.644
D.21	+	Έμμεση φόροι που πληρώνουν οι επιχειρήσεις Φόροι για τις εισαγωγές	25.572	28.120	28.640	25.674	26.920
		Φόροι επί των προϊόντων					
D.31	-	Επιδότησεις εισαγωγών	758	693	468	531	532
B.1*g	=	Υ = Α.Ε.Π.	217.862	232.695	241.990	237.534	226.031

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Επιβεβαιώνουμε ότι:

$$B.1 = P.1 - P.2$$

$$B.1 * g = B.1 + D.21 - D.31$$

Τι σημαίνει;

I. Δεύτερη Μέθοδος Υπολογισμού του ΑΕΠ

2. Μέθοδος συνολικής δαπάνης: Τέσσερις κατηγορίες Δαπανών

σε εκ. €, τρέχουσες τιμές

			2006	2007	2008	2009	2010	
P.3	1.	C = Ιδιωτικές καταναλωτικές δαπάνες (Τελική Ιδιωτική καταναλωτική δαπάνη)	139.856	150.862	163.039	161.838	156.803	
P.4	2.	G = Δημόσιες καταναλωτικές δαπάνες (Τελική καταναλωτική δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης)	43.911	47.750	50.143	55.367	50.188	
P.5	3.	I = Ακαθάριστες επενδυτικές δαπάνες (Δαπάνες σε κεφαλαιουχικά αγαθά, ιδιωτικές και δημοσιές, οικοδομήματα, νέες κατοικίες)	56.975	63.133	59.315	43.559	38.534	
P.6	4.	NX = Καθαρές εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών (Εξαγωγές – Εισαγωγές)	Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	46.130	52.403	56.533	45.089	49.958
P.7			Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	69.010	81.453	87.039	68.319	69.452
B.1*g	=	Y = Α.Ε.Π.	217.862	232.695	241.990	237.534	226.031	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Επιβεβαιώνουμε ότι:

$$B.1^*g = P.3 + P.4 + P.5 + P.6 - P.7$$

$$NX = P.6 - P.7$$

1^η βασική εξίσωση της οικονομίας

$$Y = C + G + I + NX$$

NX = P.6 - P.7	-22.880	-29.049	-30.507	-23.230	-19.495
-----------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Αρνητικό Εξωτερικό Ισοζύγιο (Εξαγωγές < Εισαγωγές)

Ι. Τρίτη Μέθοδος Υπολογισμού του ΑΕΠ

3. Μέθοδος του Εισοδήματος

σε εκ. €, τρέχουσες τιμές

			2006	2007	2008	2009	2010
D.1		Αμοιβές εξαρτημένης εργασίας	73.066	78.441	82.947	84.875	82.130
B.2	+	Αμοιβές κεφαλαίου (τόκοι, επιχειρηματικά κέρδη) Απόσβεση πάγιου κεφαλαίου	120.884	128.313	131.822	128.365	118.529
		Ακαθάριστο λειτουργικό πλεόνασμα					
D.2	+	Έμμεση φόροι (Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών)	26.961	29.548	30.720	28.080	28.734
D.3	-	Επιδότησεις	3.050	3.607	3.499	3.786	3.362
B.1*g	=	Υ = Α.Ε.Π.	217.862	232.695	241.990	237.534	226.031

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Επιβεβαιώνουμε ότι:

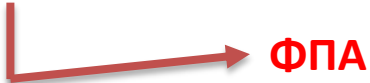
$$B.1 * g = D.1 + B.2 + D.2 - D.3$$

2006: 55% του ΑΕΠ

2010: 52% του ΑΕΠ

II. Τιμές υπολογισμού των οικονομικών μεγεθών [01]

- Αγοραίες τιμές ή τιμές αγοράς είναι οι τιμές στις οποίες διατίθενται τα προϊόντα στην αγορά για πώληση, συμπεριλαμβάνοντας τους **έμμεσους φόρους** (T_e), στο έτος που υπολογίζουμε τον ΑΕΠ.

- Τιμές συντελεστών παραγωγής είναι οι τιμές που περιλαμβάνουν μόνο το κόστος παραγωγής, χωρίς τους έμμεσους φόρους.

$$\begin{aligned} & \text{Εθνικό (Εγχώριο) Προϊόν σε τιμές συντελεστών παραγωγής(*)} \\ & = \\ & \text{Εθνικό (Εγχώριο) Προϊόν σε τιμές αγοράς} \\ & - \\ & \text{Έμμεσοι φόροι (T_e)} \end{aligned}$$

(*) Το ίδιο ισχύει για το εθνικό (Εγχώριο) εισόδημα και η εθνική (Εγχώρια) Δαπάνη

II. Τιμές υπολογισμού των οικονομικών μεγεθών [02]

Ανεξάρτητα εάν υπολογίζουμε το ΑΕΠ σε τιμές αγοράς ή σε τιμές συντελεστών παραγωγής, τίθεται επίσης θέμα σχετικά με τις τιμές αγοράς (όπως και για τους φόρους).

- ❑ Οι τιμές αγοράς μπορούν να εκφραστούν σε **τρέχουσες τιμές**: τιμές που επικρατούν στην αγορά κατά το έτος μέτρησης, όταν πραγματοποιείται η παραγωγή.
- ❑ Οι τιμές αγοράς μπορούν να εκφραστούν σε **σταθερές τιμές**: τιμές που επικρατούσαν σε ένα συγκεκριμένο έτος (έτος βάσης), λαμβάνοντας υπόψη τον **πληθωρισμό**.

Κατά συνέπεια, το ΑΕΠ του 2014 σε τρέχουσες τιμές μετρά την παραγωγή του 2014 με τις τιμές που παρατηρούμε στην αγορά κατά το ίδιο έτος (2014)

Ενώ, το ΑΕΠ του 2014 σε σταθερές τιμές του 2010 μέτρα την παραγωγή του 2014 με τις τιμές που επικρατούσαν το 2010 (έτος βάσης που επιλέξαμε). Τότε το ΑΕΠ του 2014 μπορεί να συγκριθεί με το ΑΕΠ του 2010 εφόσον ή επιρροή του πληθωρισμού στην αξία της παραγωγής αναιρέθηκε.

II. Τιμές υπολογισμού των οικονομικών μεγεθών [03]

- Όταν υπολογίζουμε το ΑΕΠ στις τιμές που επικρατούν στην αγορά κατά το ίδιο έτος, υπολογίζουμε τον **Ονομαστικό ΑΕΠ** (ΑΕΠ σε **τρέχουσες** τιμές).
- Όταν υπολογίζουμε το ΑΕΠ στις τιμές που επικρατούσαν σε ένα συγκεκριμένο έτος (έτος βάσης), υπολογίζουμε τον **Πραγματικό ΑΕΠ** (ΑΕΠ σε **σταθερές** τιμές).

Η διαχρονική σύγκριση των οικονομικών μεγεθών προϋποθέτει τον **αποπληθωρισμό τους** προκειμένου να εκφραστούν σε σταθερές τιμές και να υπολογιστούν οι πραγματικές μεταβολές.

→ **Αποπληθωριστής ΑΕΠ** (Δείκτης τιμών ΑΕΠ): ο δείκτης που μετρά τις μεταβολές των τιμών.

ΑΕΠ σε σταθερές τιμές

=

100 x ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές / Αποπληθωριστής

II. Τιμές υπολογισμού των οικονομικών μεγεθών [04]

	1960	1980	2000
Ονομαστικό ΑΕΠ (δισ. Ευρώ) Τρέχουσες τιμές	25	227	946
Αποπληθωριστής ΑΕΠ (1995=100)	8	45	114
Πραγματικό ΑΕΠ (δισ. Ευρώ) Σταθερές τιμές	312.5	504.4	829.8

Μεταξύ του 1960 και του 1980:

Το ονομαστικό ΑΕΠ πολλαπλασιαστικέ κατά 9,1
(227/25)!!!

Δεν σημαίνει τίποτα διότι:

Ο αποπληθωριστικός δείκτης πολλαπλασιαστικέ κατά 5,6
(45/8). Σημαντικό μέρος της αύξησης του ονομαστικού
ΑΕΠ οφείλεται στην αύξηση των τιμών και όχι στην
αύξηση της παραγωγής.

Η πραγματική αύξηση του ΑΕΠ περιορίζεται σε 1,6
(=504,4 / 312,5)

Το 2000, οι τιμές
αυξήθηκαν κατά
14% σε σχέση με το
1995

II. Τιμές υπολογισμού των οικονομικών μεγεθών [04]

	1960	1980	2000
Ονομαστικό ΑΕΠ (δισ. Ευρώ) Τρέχουσες τιμές	25	227	946
Αποπληθωριστής ΑΕΠ (1995=100)	8	45	114
Πραγματικό ΑΕΠ (δισ. Ευρώ) Σταθερές τιμές	312.5	504.4	829.8

<u>Μέσο ετήσιο ποσοστό αύξησης του ΑΕΠ</u>	1960-1980	1980-2000
Ονομαστικό ΑΕΠ	+11,7%	+7,4%
Πραγματικό ΑΕΠ	+2,4%	+2,5%

Για τον υπολογισμό του μέσου ετήσιου ποσοστού αύξησης του ΑΕΠ, χρησιμοποιούμε:

$$\text{ΑΕΠ}_{1980} = (1+r)^{20} \text{ΑΕΠ}_{1960}$$
$$r = \sqrt[20]{\frac{\text{ΑΕΠ}_{1980}}{\text{ΑΕΠ}_{1960}}} - 1$$

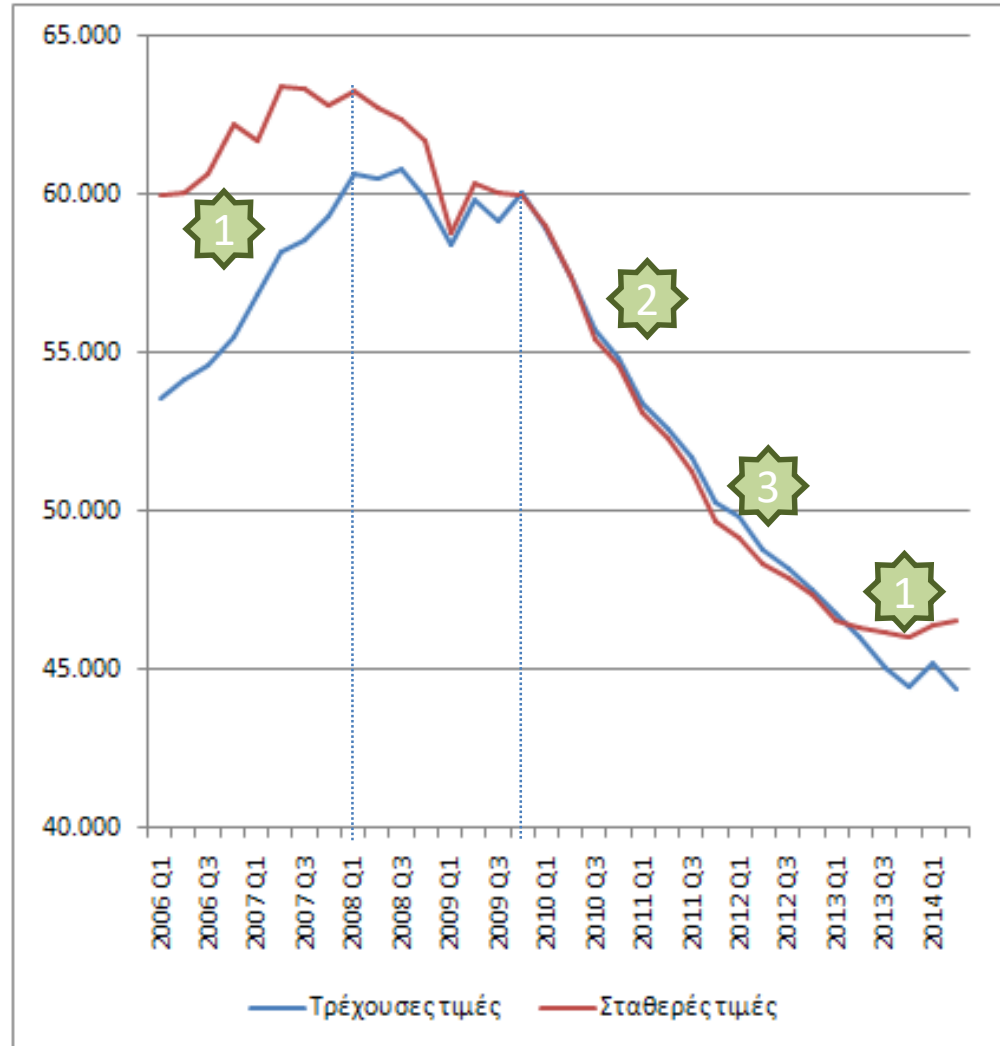
Η πραγματική ανάπτυξη της χώρας είναι πολύ περιορισμένη σε σχέση με την ονομαστική

Α.Ε.Π. Ελλάδας (2005Q1 – 2014Q2)

	Αποπληθωριστής (2010=100)	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	
		Τρέχουσες τιμές	Σταθερές τιμές
2006 Q1	89,3	53.558	59.954
2006 Q2	90,1	54.129	60.064
2006 Q3	90,0	54.624	60.674
2006 Q4	89,1	55.476	62.242
2007 Q1	92,1	56.809	61.655
2007 Q2	91,8	58.196	63.384
2007 Q3	92,4	58.522	63.307
2007 Q4	94,4	59.321	62.809
2008 Q1	95,8	60.619	63.273
2008 Q2	96,4	60.518	62.763
2008 Q3	97,5	60.823	62.366
2008 Q4	97,2	59.897	61.653
2009 Q1	99,4	58.401	58.781
2009 Q2	99,2	59.826	60.319
2009 Q3	98,4	59.124	60.065
2009 Q4	100,1	60.068	59.988
2010 Q1	99,9	58.892	58.980
2010 Q2	100,0	57.351	57.369
2010 Q3	100,5	55.698	55.425
2010 Q4	100,3	54.801	54.615
2011 Q1	100,5	53.400	53.120
2011 Q2	100,5	52.550	52.313
2011 Q3	101,0	51.711	51.213
2011 Q4	101,3	50.292	49.669
2012 Q1	101,4	49.843	49.166
2012 Q2	101,0	48.776	48.305
2012 Q3	100,6	48.137	47.842
2012 Q4	100,3	47.511	47.347
2013 Q1	100,5	46.735	46.501
2013 Q2	99,3	46.013	46.334
2013 Q3	97,5	45.034	46.166
2013 Q4	96,6	44.440	45.997
2014 Q1	97,5	45.193	46.367
2014 Q2	95,3	44.341	46.523

Σε τιμές έτους αναφοράς 2010. Σε εκατομμύρια €.

Πηγή: Ελ.Στατ, 2014

Ποια τα συμπεράσματα σας;

II. Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης για Σύγκριση του ΑΕΠ μεταξύ διαφορετικών χωρών

- Η μέτρηση του ΑΕΠ σε εθνικό νόμισμα χρησιμοποιεί την τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία η οποία μετράει την αξία του ΑΕΠ στις διεθνείς αγορές και αξιολογεί την ανταγωνιστικότητα της κάθε οικονομίας.
- Η μέτρηση του ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης (ΜΑΔ / PPS) λαμβάνει υπόψη το ύψος των τιμών και την αγοραστική δύναμη του νομίσματος σε κάθε χώρα, και συνεπώς **αξιολογεί καλύτερα** την ποσότητα των αγαθών και υπηρεσιών που μπορεί να αποκτήσει ο μέσος κάτοικος μιας χώρας με δεδομένο εισόδημα.
- Η μέτρηση του ΑΕΠ σε ΜΑΔ συνήθως ευνοεί τις λιγότερο αναπτυγμένες οικονομίες όπου το επίπεδο τιμών είναι χαμηλότερο .

Προσοχή: η σύγκριση μεταξύ 2 χωρών του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ τους με την τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία (π.χ. σε \$) δεν είναι αξιόπιστη δεδομένου ότι, οι 2 χώρες δεν έχουν οπωσδήποτε τον ίδιο ρυθμό πληθωρισμό και επομένως η αγοραστική δύναμη του \$ διαφέρει.

III. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ: Δείκτης αποτίμησης της ευημερίας;

□ Τι νόημα έχει η σύγκριση του ΑΕΠ (έστω και σε ΜΑΔ) μεταξύ Ελλάδας και Γαλλίας όταν ο πληθυσμός της Ελλάδας = 11 εκ. και της Γαλλίας = 64 εκ.;

→ Κατά κεφαλήν ΑΕΠ = $\text{ΑΕΠ} / \text{πληθυσμός}$

□ Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ αποτελεί το συνηθέστερο δείκτη μέτρησης της ευημερίας (του βιοτικού επιπέδου) μιας οικονομίας. Η συσχέτιση κατά κεφαλήν ΑΕΠ και ευημερίας είναι συνήθως θετική.

□ Όμως το κατά κεφαλήν ΑΕΠ δεν λαμβάνει υπόψη όλα τα κριτήρια καθορισμού του επιπέδου ευημερίας, όπως:

→ η κατανομή του ΑΕΠ

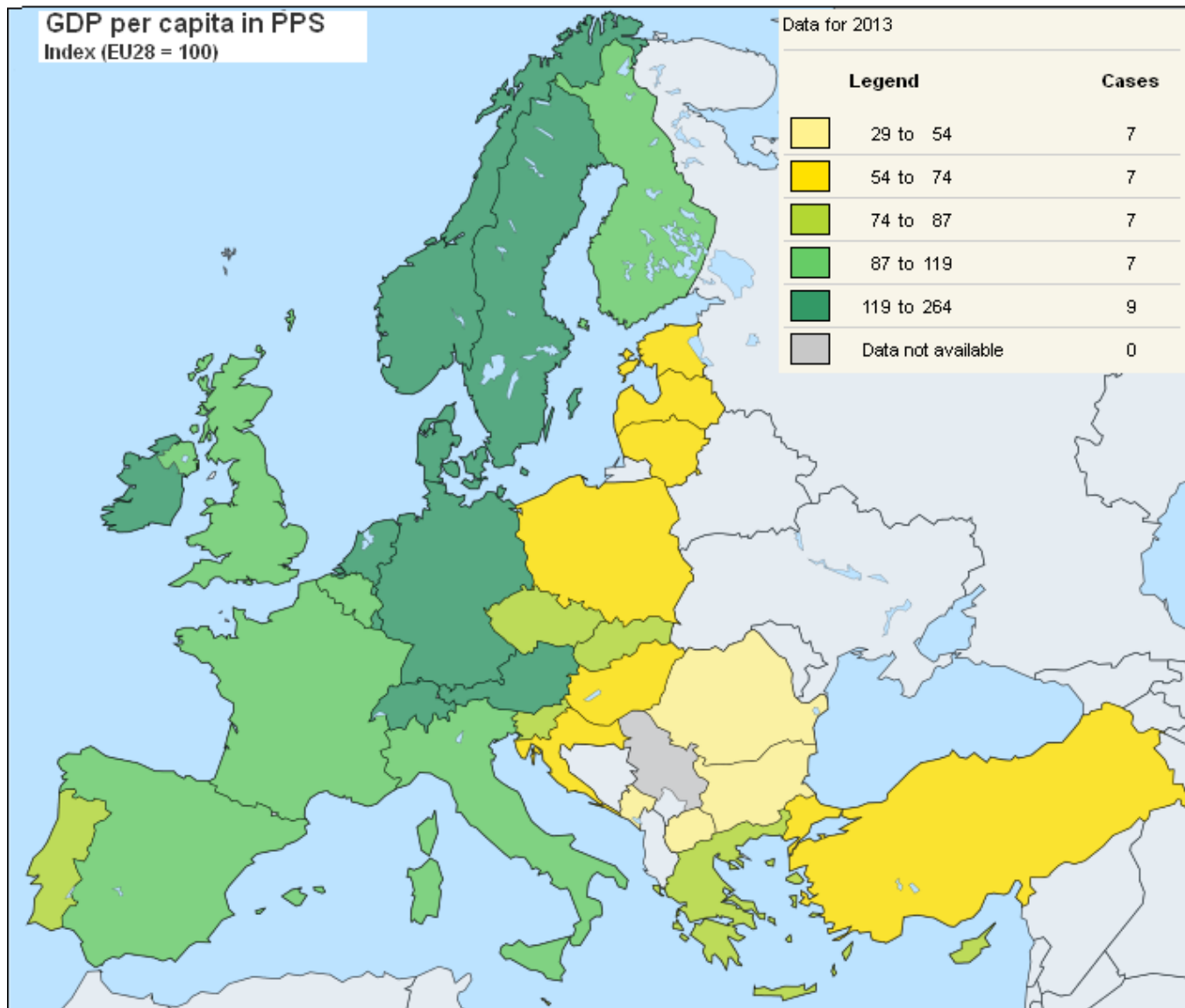
→ Η προσπάθεια για την απόκτηση του εισοδήματος

→ Το κοινωνικό κράτος

→ Ο πολιτισμός και το περιβάλλον

→ ή ακόμα, τα ανθρώπινα δικαιώματα

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ευρώπη

Πηγή: Eurostat

Συμπέρασμα: η μέτρηση του ΑΕΠ: μια δύσκολη διαδικασία

II. Η επιλογή των τιμών μέτρησης και του νομίσματος:

[Α] Τιμές αγοράς	Περιλαμβάνουν τους έμμεσους φόρους. Δεν δίνουν την πραγματική αξία της παραγωγής
[Β] Τιμές συντελεστών παραγωγής	Τιμές αγοράς – έμμεσοι φόροι
[Γ] Τρέχουσες τιμές αγοράς	Τιμές που επικρατούν κατά το έτος παραγωγής. Δεν επιτρέπουν την διαχρονική σύγκριση διότι περιλαμβάνουν την επιρροή του πληθωρισμού. Είναι επομένως παραπλανητικές. Δεν επιτρέπουν την παρακολούθηση της πραγματικής ανάπτυξης.
[Δ] Σταθερές τιμές (100= έτος αναφοράς)	Ο υπολογισμός του ΑΕΠ δεν περιλαμβάνει την επιρροή του πληθωρισμού: η διαχρονική σύγκριση έχει πλέον νόημα.
[Ε] Μονάδα Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ)	Μια Μονάδα Αγοραστικής Δύναμης της Ελλάδας = Μια Μονάδα Αγοραστικής Δύναμης της ΕΕ-28. Απαραίτητη μετατροπή για σύγκριση μεταξύ διαφορετικών χωρών.

Ακαθάριστο – καθαρό Προϊόν

Ακαθάριστο Προϊόν – Καθαρό Προϊόν

Η διαφορά μεταξύ των δύο εννοιών προκύπτει από την ύπαρξη των αποσβέσεων.

Ορισμός:

Η **απόσβεση** (depreciation) είναι η φθορά του κεφαλαίου που χρησιμοποιείται για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών (και το οποίο πρέπει να αντικαταστεί έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η διατήρηση της παραγωγικής δυναμικότητας της οικονομίας).

- ➔ Το Ακαθάριστο (gross) Προϊόν(*) είναι αυτό που περιλαμβάνει και την αξία της απόσβεσης.
- ➔ Το Καθαρό (net) Προϊόν (*) είναι αυτό που δεν περιλαμβάνει την αξία της απόσβεσης.

**Καθαρό Προϊόν = Ακαθάριστο Προϊόν
- Αποσβέσεις**

*Βλέπε
Πίνακα 1,
σελ15*

(*) Το ίδιο ισχύει για το Ακαθάριστο Εισόδημα ή η Ακαθάριστη Δαπάνη

Πίνακας 1: Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη της Ελλάδας, 2006-2014

ΒΑΣΙΚΑ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

Σε τρέχουσες τιμές. Σε εκατομμύρια €

Κωδ. ESA 10		2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
B.1*g	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΙΟΝ σε αγοραίες τιμές	217.862	232.695	241.990	237.534	226.031	207.029	191.204	180.389	177.559
D.1,D.3,D.4	Πρωτογενή εισοδήματα που εισπράττονται από την αλλοδαπή	6.780	8.119	9.030	7.935	7.075	6.219	6.688	6.153	6.100
D.1,D.2,D.4	Πρωτογενή εισοδήματα που πληρώνονται στην αλλοδαπή	10.822	14.114	16.238	13.208	11.705	11.871	5.420	6.437	6.172
B.5*g	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ σε αγοραίες τιμές	213.819	226.699	234.783	232.262	221.401	201.376	192.472	180.105	177.488
P.52c	Αποσβέσεις παγίου κεφαλαίου	31.159	33.561	36.364	37.682	37.913	36.937	37.027	34.601	32.558
B.5*n	ΚΑΘΑΡΟ ΕΘΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ σε αγοραίες τιμές	182.660	193.138	198.419	194.580	183.488	164.440	155.445	145.504	144.930
D.5,D.6,D.7	Τρέχουσες μεταβιβάσεις που εισπράττονται από την αλλοδαπή	3.233	3.111	3.346	2.673	2.391	1.907	2.079	4.294	2.203
D.5,D.6,D.7	Τρέχουσες μεταβιβάσεις που πληρώνονται στην αλλοδαπή	3.107	4.329	3.985	3.891	3.897	3.536	2.935	2.977	2.837
B.6n	ΚΑΘΑΡΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	182.786	191.921	197.780	193.362	181.983	162.811	154.589	146.821	144.296
P.3	Τελική καταναλωτική δαπάνη	183.767	198.611	213.182	217.205	206.992	189.782	175.232	164.738	160.393
B.8n	ΚΑΘΑΡΗ ΑΠΟΤΑΜΕΥΣΗ	-981	-6.690	-15.402	-23.843	-25.009	-26.970	-20.643	-17.917	-16.096

*προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

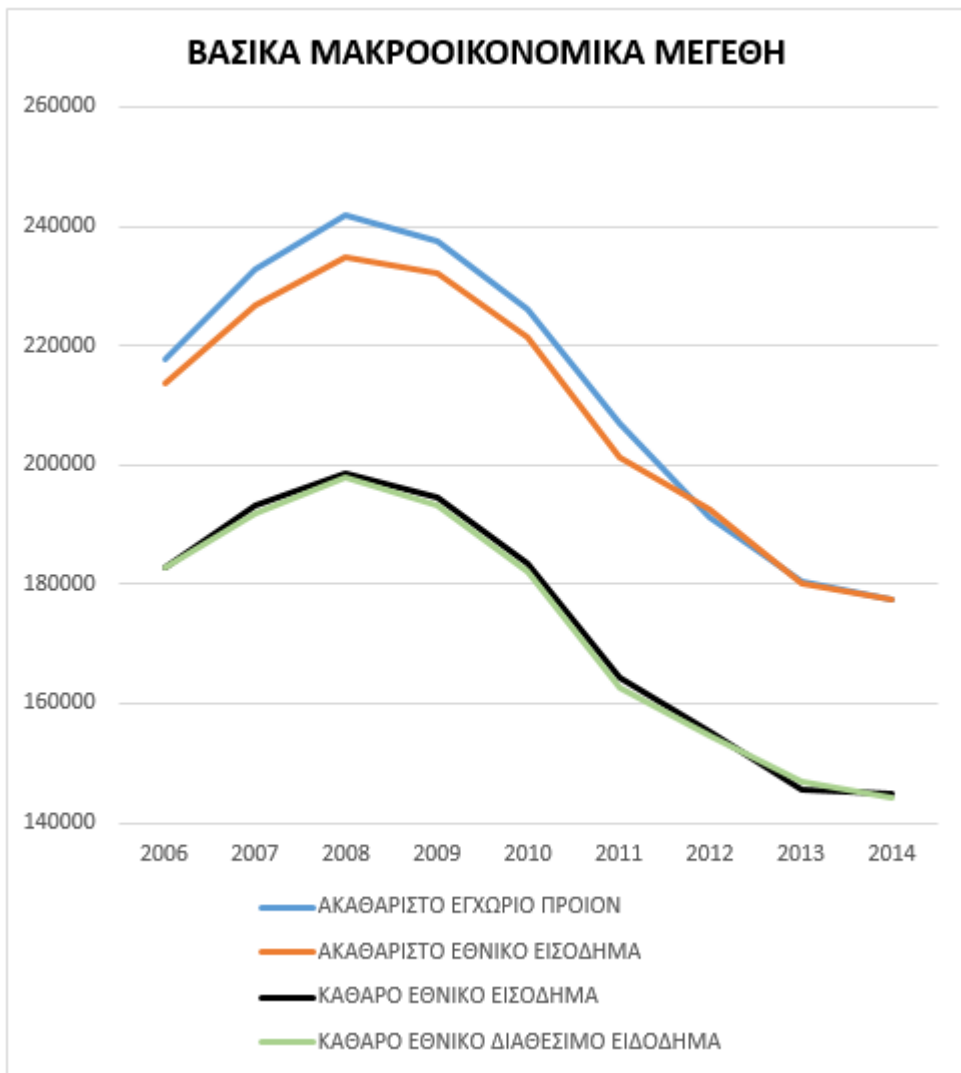
Ακαθάριστο Εθνικό εισόδημα (2010) = 226.031 + 7075 – 11.705 = 221.401

Καθαρό Εθνικό Εισόδημα (2010) = 221.401 – 37.913 = 183.488

Καθαρό Εθνικό Διαθέσιμο εισόδημα (2010) = 183.488 + 2.391 – 3.897 = 181.983 (στρογγυλοποίηση)

Εξέλιξη Βασικών Μακροοικονομικών Μεγεθών, 2006-2014

Ο πίνακας 1 επιτρέπει την παρακολούθηση της οικονομίας της Ελλάδας κατά την περίοδο 2006-2014.

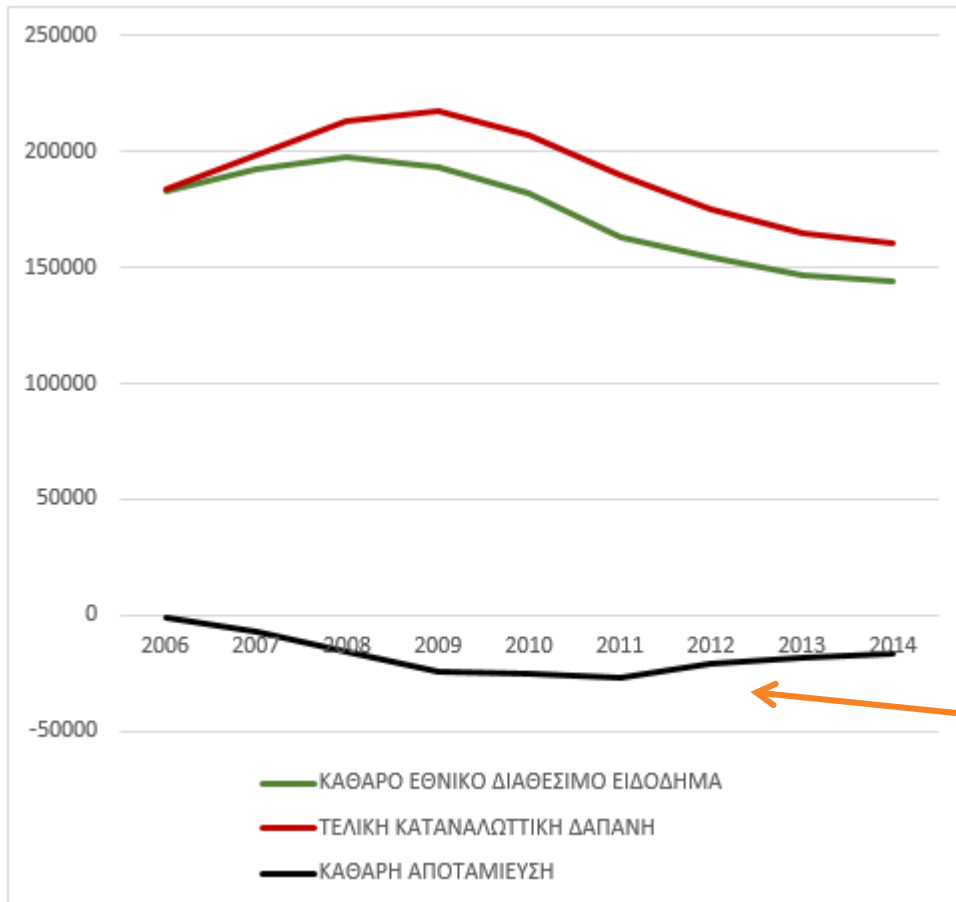
Η γραφική αναπαράσταση των μακροοικονομικών μεγεθών της Ελλάδας αναδεικνύει την εξέλιξη της οικονομίας της χώρας.

Μέχρι το 2008, η χώρα είναι σε ανάπτυξη (αύξηση των μεγεθών) ενώ από το 2008 και ειδικότερα από το 2009, παρατηρείται σημαντική συμπύκνωση της οικονομίας (όλα τα μεγέθη μειώνουν σημαντικά έως το 2013).

Μεταξύ του 2013 και του 2014, φαίνεται να έχουμε μια σχετική σταθεροποίηση (όμως προσοχή πρόκειται ακόμα για προσωρινά στοιχεία)

Εξέλιξη Βασικών Μακροοικονομικών Μεγεθών, 2006-2014

Με βάση τα τελευταία δεδομένα του πίνακα 1, μπορούμε να παρακολουθήσουμε την εξέλιξη της κατανάλωσης και κατά συνέπεια της αποταμίευσης σε επίπεδο χώρας.

Με την κρίση, η κατανάλωση μειώθηκε (όμως από το 2009 και έπειτα και όχι από το 2008 όπως το καθαρό εθνικό διαθέσιμο εισόδημα). Η πτώση της κατανάλωσης δεν ήταν αρκετά μεγάλη για να φτάσει στα επίπεδα του διαθέσιμου εισοδήματος. Αυτό σημαίνει ότι, η Ελλάδα χρησιμοποίησε την αποταμίευση της για να καταναλώνει με αποτέλεσμα να έχουμε αρνητική καθαρή αποταμίευση.

Αποτίμηση της πραγματικής δημιουργίας πλούτου [1]

Η δημιουργία προστιθεμένης Αξίας:

- **Ενδιάμεσα αγαθά:** τα αγαθά τα οποία αποκτώνται προκειμένου να μεταπωληθούν (συνήθως έπειτα από επεξεργασία) (π.χ. η ζάχαρη που αγοράζει ένα ζαχαροπλαστέιο)
- **Τελικά αγαθά:** τα αγαθά τα οποία αποκτώνται για τελική χρήση (π.χ. η ζάχαρη που αγοράζει μια νοικοκυρά)
- **Προστιθέμενη αξία:** η αύξηση της αξίας των αγαθών που προκύπτει από την παραγωγική διαδικασία.

Προστιθέμενη αξία = Αξία τελικών αγαθών

- Αξία πρώτων υλών (ενδιάμεσα αγαθά)

→ Προστιθέμενη αξία = αμοιβές εργαζομένων + αμοιβή κεφαλαίου + Κέρδος

Αποτίμηση της πραγματικής δημιουργίας πλούτου [II]

Στον υπολογισμό της προστιθεμένης Αξίας όπως και του ΑΕΠ:

- ❑ Λαμβάνονται υπόψη είτε ως ενδιάμεσα είτε ως τελικά αγαθά, όλα τα αγαθά που παράγονται στην οικονομία και πωλούνται νόμιμα στις αγορές.
- ❑ Δεν συμπεριλαμβάνονται δύο βασικές κατηγορίες:
 - Αγαθά παραγόμενα και καταναλωμένα στο σπίτι και δεν πέρασαν από την αγορά (δεν υπήρχε συναλλαγή),
 - Αγαθά παραγόμενα και καταναλωμένα παράνομα (προϊόντα της παραοικονομίας)

Αποτίμηση της πραγματικής δημιουργίας πλούτου [III]

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ

Σε εκατομμύρια €

Κωδ. ESA 10	I. Τρέχουσες τιμές	2010		2015*
	ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ			
P.1	Παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών (σε βασικές τιμές)	354.633,3	[1]	278.008,8
P.2	Ενδιάμεση ανάλωση (σε αγοραίες τιμές)	154.989,5	[2]	122.910,4
B.1	Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (σε βασικές τιμές)	199.643,7	[3] = [1] - [2]	155.098,3
D.21	Φόροι επί των προϊόντων	26.919,6	[4]	22.258,8
D.31	Επιδοτήσεις επί των προϊόντων	531,9	[5]	1.659,7
	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ	226.031,4	[6] = [3]+[4]-[5]	175.697,4
	ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ			
D.1	Αμοιβές εξαρτημένης εργασίας	82.130,4	[7]	57.078,5
B.2	Ακαθάριστο λειτουργικό πλεόνασμα / μικτό εισόδημα	118.529,5	[8]	94.507,9
D.2	Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών	28.733,6	[9]	28.492,8
D.3	Επιδοτήσεις	3.362,1	[10]	4.381,8
B.1*g	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ	226.031,4	[6] = [7]+[8]+[9]-[10]	175.697,4

A.Π.Α.=56%
της
Παραγωγής

Οι αμοιβές των εργαζομένων (αμοιβές εξαρτημένης εργασίας) = 41% της Α.Π.Α το 2010 έναντι 37% το 2015.